

Bệnh đốm vằn hại lúa

1. Giới thiệu:

Bệnh đốm vằn trên lúa hay còn gọi là bệnh ung thư, được phát hiện và mô tả đầu tiên vào 1910 ở Nhật Bản, sau đó bệnh này cũng được ghi nhận ở nhiều nước trên thế giới. Bệnh đốm vằn là một trong những bệnh gây hại quan trọng trên ruộng lúa nước ở nước ta và các nước trồng lúa trên thế giới.

2. Triệu chứng bệnh

Bệnh thường xuất hiện từ 40 ngày sau khi sạ tới khi lúa trổ. Đầu tiên là những vết bệnh xuất hiện trên bẹ lá ở gần gốc lúa, đôi khi lây trực tiếp qua lá từ những cây bị bệnh xung quanh.

Các vết bệnh lúc đầu có hình hơi tròn hoặc bầu dục có màu xanh xám, tâm có mày trắng xám và xung quanh màu nâu; kích thước vết bệnh thay đổi thường dài từ 1-3 cm. Khi gặp điều kiện thuận lợi các vết bệnh phát triển và liên kết lại hình thành nên những vết bệnh vằn vện không có hình dạng nhất định nên gọi là bệnh đốm vằn.

Ở trên ruộng lúa, bệnh thường xuất hiện gần mặt nước ruộng, sau đó bệnh phát triển lên các bẹ và lá phía trên hay lây sang những cây xung quanh. Có nhiều hạch nấm được hình thành ngay gần vết bệnh. Đầu tiên hạch nấm có màu trắng khi già chuyển sang màu nâu. Hạch nấm già sẽ rơi xuống đất và trôi nổi trên mặt nước, đây là nguồn lây lan bệnh từ nơi này sang nơi khác hoặc từ vụ này sang vụ tiếp theo.

3. Tác nhân gây hại

Bệnh đốm vằn do nấm *Rhizoctonia solani* Kuhn gây ra, là bệnh hại quan trọng đối với lúa cao sản ngắn ngày. Bệnh có thể gây hại ở tất cả các vụ trong năm, thường gây hại nặng ở vụ Đông Xuân. Bệnh nhẹ thì làm tăng tỷ lệ lem lép hạt, gây đổ ngã, làm giảm năng suất. Bệnh nặng sẽ làm cây lúa chết và có thể gây thất thu năng suất lên đến 25%.

Nấm *R. solani* còn gây hại trên nhiều loại cây trồng khác như: gây bệnh chết cây con đối với đậu nành, đậu xanh, cà chua; gây bệnh đốm vằn, chết cây con trên cây bắp, ... Vì vậy các loại hoa màu trồng luân canh trên đất lúa thường dễ bị nhiễm bệnh do nấm *R. solani* gây ra.

Nấm *R. solani* có thể sống, phát triển hầu hết trên tất cả các loại cỏ dại, hạch nấm rơi xuống đất có thể tồn tại rất lâu và có khả năng gây bệnh trở lại sau một thời gian dài trong điều kiện tự nhiên. Do đó bệnh thường xuyên xuất hiện trên ruộng lúa.

4. Biện pháp phòng trừ:

Làm cỏ xung quanh ruộng, trong ruộng và kênh mương dẫn nước.

Gieo sạ với mật độ thích hợp (150-200 kg/ha sạ bằng tay, 80-100 kg/ha sạ bằng máy sạ hàng).

Sử dụng phân bón thích hợp (dùng bảng so màu là lúa, bón phân cân đối theo quy trình bón phân).

Sử dụng thuốc hóa học: Validamycin 3DD, 5 DD (SL); Bonanza 100 DD (SL); Monceren 25BTN(WP), 250DD(SL); Anvil 5DD(SL).